Eduskunta
Hallinto- ja palveluosasto
Rauhio, Luukko

Muistio
Dnro 2/21/2019
7.10.2019

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston kuuleminen 10.10.2019

HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 – Eduskunnan vuoden 2020 talousarvioesitys

Kansliatoimikunta päätti 19.6.2019 hyväksyä eduskunnan vuoden 2020 talousarvioesityksen. Elokuussa 2019 valtiovarainministeriö teki eduskunnan hallintojohtajan suostumuksella eduskunnan talousarvioesitykseen vielä teknisen korjauksen liittyen Valtiontalouden tarkastusviraston lomarahakirjaukseen. Kansliatoimikunta merkitsi asian tiedoksi kokouksessaan 12.9.2019.

1. Yhteenveto eduskunnan pääluokasta 2018-2020 (1 000 €)

	TP 2018	TA 2019, LTA 2019	TAE 2020	Muutos % (TAE20-TA19)
Kansanedustajat	21 258	21 810	22 250	+2,0 %
Kanslian toimintamenot (pl. kansaned. avustajamenot)	47 262	51 918	53 371	+2,8 %
Kansanedustajien avustajat	7 625	8 070	8 630	+6,9 %
Peruskorjauksen toimintamenot	2 213	1 503	484	-67,8 %
Peruskorjauksen investointimenot	4 000	-	-	-
Tietohallinnon kehittämishankkeet	4 000	4 000	4 000	-
Arvonlisäverot	6 318	6 500	6 500	-
Eduskunnan kanslia yhteensä	71 417	71 991	72 985	+1,4 %
Ryhmäkansliaraha	4 082	4 255	4 377	+2,9 %
Oikeusasiamies Oikeusasiamies, LTA Ihmisoikeuskeskus Ihmisoikeuskeskus, LTA	5 461 622 	5 720 230 735 120	6 371 855 	+7,1 % -
Ulkopoliittinen instituutti Arvonlisäverot	3 398 190	3 539 220	3 594 220	+1,6 % -
Valtiontalouden tarkastusvirasto Arvonlisäverot	14 937 511	15 669 650	15 804 650	+0,9 % -
Pääluokka yhteensä	121 875	124 939	127 106	+1,7 %

2. Talousarvioesityksen käsittelyvaiheet

Eduskunnan kanslian johtoryhmä käsitteli kanslian toimintayksiköiden talousarvioesityksiä kokouksissaan 13.5. ja 20.5.2019. Käsittelyn pohjana toimivat toimintayksiköiden esitykset sekä kehykset, joihin yksiköiden tuli talousarvioesityksiä laatiessaan pyrkiä. 12 toimintayksikön esitys oli kehyksen mukainen, kuusi toimintayksikköä alitti kehyksensä ja kolme toimintayksikköä ylitti sen. Koska esitysten loppusumma ylitti kansliatoimikunnan 7.3.2019 asettaman sitovan kokonaiskehyksen, hyväksyi johtoryhmä periaatteet lisäsäästöille. Niitä noudattaen päästiin kehyksen mukaiseen esitykseen.

Varapuhemiehen johdolla käydyssä eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja kansliatoimikunnan jäsenten talousarvioneuvottelussa 23.5.2019 esitettiin yleiskatsaus tehtyihin talousarvioesityksiin. Eduskunnan yhteydessä toimivat virastot esittelivät omat talousarvioesityksensä ja vastasivat esitettyihin tarkentaviin kysymyksiin. Neuvottelussa todettiin, että ryhmäkansliarahaa vuodelle 2020 on tarpeen korottaa yleisen palkankorotuslinjan mukaisesti. Myös avustajatukeen todettiin tarvittavan vastaavan tasoinen hallintokulujen yleistä nousua ennakoiva korotus. Eduskunnan yhteistoimintaneuvottelukunta käsitteli talousarvioesityksen kokouksessaan 17.6.2019.

Kansliatoimikunta kävi 13.6.2019 yleiskeskustelun eduskunnan vuoden 2020 talousarvioesityksestä ja päätti panna sen pöydälle 19.6.2019 kokouksessa tapahtuvaan päätöksentekoon. 19.6.2019 kansliatoimikunta hyväksyi eduskunnan vuoden 2020 talousarvioesityksen. Elokuussa 2019 valtiovarainministeriö teki eduskunnan hallintojohtajan suostumuksella eduskunnan talousarvioesitykseen vielä teknisen korjauksen liittyen Valtiontalouden tarkastusviraston lomarahakirjaukseen. Korjauksen johdosta eduskunnan pääluokan loppusumma kasvoi 135 000 euroa. Kansliatoimikunta merkitsi asian tiedoksi kokouksessaan 12.9.2019.

Edellä olevat asiat on otettu huomioon tässä kansliatoimikunnan hyväksymässä eduskunnan vuoden 2020 talousarvioesityksessä.

3. Talousarvioesitys pääkohdittain

3.1. Kansanedustajat

Esityksessä on otettu huomioon edustajanpalkkioiden korotus 1,6 %:lla 1.1.2019 lukien sekä 3 %:n korotus vaalikauden 2019-2023 alusta lukien. Menojen lisäys vuoden 2018 talousarvioon verrattuna johtuu pääosin palkkionkorotuksista. Myös kotimaan matkustusmenot ja niihin liittyvät palvelumaksut ovat hieman kasvaneet.

3.2. Eduskunnan kanslian toimintamenot

Kanslian toimintamenot (pl. kansanedustajien avustajamenot) ovat vuoden 2020 talousarvioesityksessä 53,4 milj. euroa ja esitys on kansliatoimikunnan asettaman kehyksen mukainen. Kasvua vuoden 2019 talousarvion 51,9 milj. euroon on 1,5 milj. euroa eli 2,8 %. Summa vastaa vuosien 2019-2022 toiminta- ja taloussuunnitelman vuoden 2020 määrärahamitoitusta, jonka kansliatoimikunta asetti vuoden 2020 talousarvion kehysluvuksi.

Kanslian toimintamenoissa suurin menoerä on palkat. Talousarvioesityksessä palkkakulujen (pl. kansanedustajien avustajien palkkakulut) määrä on noin 31,3 milj. euroa. Se on noin 1,8 milj. euroa eli 6,1 % suurempi kuin vuoden 2019 talousarviossa ja 3,1 milj. euroa eli 11,1 % suurempi kuin vuoden 2018 tilinpäätöksessä. Muutosta selittävät ennen kaikkea palkankorotukset, kohonneet työnantajamaksut, kilpailukykysopimuksen myötä vuosina 2017-2019 leikattujen lomarahojen palautuminen täysimääräisiksi vuodesta 2020 lukien sekä virkamiesten tehtävien vaativuusarviointeihin tehdyt muutokset. Palkkamenoja ovat vuoden 2019 talousarviossa kasvattaneet myös mm. varautuminen uuden tiedusteluvalvontavaliokunnan perustamiseen sekä peruskorjausorganisaation purkaminen eli tiettyjen palkkamenojen palautus peruskorjauksen toimintamenoista kanslian toimintamenojen piiriin.

Vuoden 2020 palkkamenoihin vaikuttavat lisäävästi etenkin eduskunnan virkaehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset (1.4.2019 1,85 %) sekä lomarahojen palautuminen täysimääräisiksi. Lomarahapalautus kasvattaa palkkamenoja noin 0,6 milj. eurolla. Työnantajan eläkemaksut ovat nousseet 1,5 %-yksiköllä vuoden 2019 talousarvioon verrattuna. Talousarvioesityksessä on 0,1 milj. euron varaus eduskunnan oman palkkausjärjestelmän muutoksiin, josta noin 0,05 milj. euroa voidaan käyttää vuotuisten kehityskeskustelujen perusteella toteutettavien suoritusarvioprosenttien nostamiseen.

Toimintamenojen osalta esitys sisältää määrärahojen tasokorotuksen kiinteistötoimistoon sekä turvallisuusosastolle. Kiinteistötoimistossa 0,3 milj. euron tasokorotus johtuu energiakustannusten sekä rakennusten kunnossapitokustannusten kasvusta. Turvallisuusosasto varautuu tulevan viiden vuoden aikana uudistamaan eduskunnan tekniset turvallisuusjärjestelmät. Tähän on varattu 0,1 milj. euroa vuodelle 2020.

Suomi toimii EU:n puheenjohtajamaana vuoden 2019 jälkimmäisellä puoliskolla. Keväällä 2020 järjestetään vielä kaksi suurta puheenjohtajuuskauteen liittyvää kokousta, joista aiheutuu eduskunnalle arviolta noin 0,5 milj. euron kustannukset. Lisäksi vuonna 2019 alkanut eduskunnan päätelaiteuudistus viedään loppuun vuoden 2020 aikana. Uudistuksen vuodelle 2020 kohdistuvat kustannukset ovat noin 0,6 milj. euroa.

3.3. Kansanedustajan avustajat

Kesäkuun 2019 tilanteessa kuuden eduskuntaryhmän (sd, kesk, vihr, vas, kd, liik) avustajat työskentelevät eduskuntaryhmien palveluksessa. Ryhmät saavat avustajatukea kansliatoimikunnan 7.3.2019 päättämien laskentaperiaatteiden mukaisesti. Tuen suuruus on tällä hetkellä 3 648 euroa/kk/edustaja. Vanhassa avustajajärjestelmässä on kolme eduskuntaryhmää (ps, kok, r). Näiden ryhmien avustajien palkat maksetaan kanslian toimintamenoista ja avustajat ovat palvelussuhteessa eduskunnan kansliaan.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä avustajajärjestelmän menot on budjetoitu nykyisten eduskuntaryhmien koon mukaisesti kahdelle momentille: 87 edustajan avustajamenot kanslian toimintamenoihin ja 113 edustajan avustajamenot avustajatukeen. Vuodelle 2020 budjetoitu 8,6 milj. euron määräraha jakautuu seuraavasti:

Momentti	Määräraha (1 000 €)
21.10.01 Kanslian toimintamenot	3 530
21.10.51 Avustajatuki eduskuntaryhmille	5 100

Määräraha on 560 000 euroa eli 6,9 % suurempi kuin vuoden 2019 talousarviossa. Avustajamäärärahojen budjetoinnissa on otettu huomioon avustajien työehtosopimuksen mukainen 1,85 %:n palkankorotus 1.4.2019 lukien, avustajien ylimääräinen 2,0 %:n palkankorotus 1.4.2019 lukien sekä lomarahojen palautus täysimääräisiksi vuonna 2020. Nämä vaikuttavat sekä kanslian toimintamenoista maksettaviin avustajamenoihin että ryhmille maksettavan avustajatuen tasoon. Avustajatukeen tehtiin myös matka- ja hallintokulujen kompensaation korotus 43 eurolla/kk/edustaja kevään 2019 eduskuntavaalien yhteydessä. Edellä mainittujen lisäksi avustajatukeen esitetään 2 %:n tasokorotusta (73 euroa/kk/edustaja) talousarvioneuvottelussa 23.5.2019 käydyn keskustelun pohjalta.

3.4. Peruskorjaus

Vuoden 2020 peruskorjauksen toimintamenoihin momentille 21.10.02 esitetty 484 000 euroa on kehyksen mukainen. Kiinteistötoimisto on peruskorjauksen toimintamenoissa varautunut mm. kalustehankintoihin, varastojen vuokriin ja niiden tyhjennykseen sekä peruskorjauksen pieniin täydennys- ja jälkitöihin.

Peruskorjauksen investointimenoja ei ole esitetty talousarvioon enää vuoden 2018 jälkeen. Vuodelta 2018 siirtynyttä määrärahaa käytetään kuitenkin vielä vuonna 2020 etenkin eduskunnan turvallisuutta parantaviin perusparannuksiin eduskunnan sisäänkäynneillä.

3.5. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet

Vuoden 2020 tietohallinnon investointimenoihin momentille 21.10.70 esitetty 4,0 milj. euroa on kehyksen mukainen. Merkittävimpiä hankkeita vuonna 2020 ovat

- lainsäädäntötyön asianhallintajärjestelmä EDUKSIn tekninen päivitys (0,7 milj. euroa) sekä jatkuvan kehityksen muutostyöt (0,4 milj. euroa)
- verkkopalveluiden jatkuvan kehityksen muutostyöt (0,6 milj. euroa)
- kansanedustajien henkilötietojärjestelmän uudistaminen (0,4 milj. euroa) sekä
- teknisten tietoturvajärjestelmien uusiminen (0,3 milj. euroa).

3.6. Ryhmäkansliaraha

Varapuhemiehen johdolla käydyssä eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja kansliatoimikunnan jäsenten talousarvioneuvottelussa 23.5.2019 todettiin, että ryhmäkansliarahaa vuodelle 2020 on tarpeen korottaa yleisen palkankorotuslinjan mukaisesti. Lähtökohdaksi otettiin eduskunnan kanslian virkaehtosopimuksen mukainen palkankorotustaso. Edellisen kerran ryhmäkansliarahaa korotettiin vuonna 2018, jolloin sitä nostettiin 4,2 %:lla 1 575 eurosta 1 640 euroon/edustaja/kk yleisen palkankorotuslinjan mukaisesti.

Vuoden 2020 ryhmäkansliarahaksi esitetään 1 673 euroa/edustaja/kk. Korotusta vuoden 2019 ryhmäkansliarahaan on 33 euroa/edustaja/kk eli 2 %. Edustajakohtaisen ryhmäkansliarahan lisäksi jokaiselle yhdeksälle vaalituloksen perusteella muodostetulle eduskuntaryhmälle maksetaan perussummana 3 346 euroa/kk. Näin ollen ryhmäkansliarahamomentille esitetään 4,4 milj. euron määrärahaa.

Vuoden 2018 tilinpäätöstiedot on saatu kaikilta eduskuntaryhmiltä. Seitsemän ryhmän tilinpäätös oli ylijäämäinen ja neljän alijäämäinen. Taloudellinen tilanne rahoitusomaisuuden määrän suhteen verrattuna edelliseen vuoteen oli parantunut neljällä ryhmällä, viidellä huonontunut; kahdella ryhmällä ei ollut vertailutietoa edellisvuosilta. Vuonna 2018 ryhmien yhteenlaskettu alijäämä lähes viisinkertaistui edellisvuodesta. Rahoitussäästöjen määrä pieneni edellisvuodesta runsaalla 8 %:lla.

3.7. Eduskunnan yhteydessä toimivat virastot

Kansliatoimikunta ei päättänyt yksilöityjä kehyksiä eduskunnan yhteydessä toimiville kolmelle virastolle. Kansliatoimikunta kehotti niitä laatimaan vuoden 2020 talousarvion vuosien 2019-2022 toiminta- ja taloussuunnitelmiin perustuen.

3.7.1. Eduskunnan oikeusasiamies

Vuoden 2020 talousarvioesityksen menot ovat 6 371 000. Kasvua vuoden 2019 talousarviosta (talousarvio 5 720 000 euroa sekä lisätalousarvio 230 000 euroa, yhteensä 5 950 000 euroa) on 421 000 euroa eli 7,1 %. Esitys ylittää kehyksenä toimineen toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisen tason 104 000 eurolla eli 1,7 %. Syynä kehysylitykseen ovat alla tarkemmin kuvatut tietotekniikan asiantuntija- ja ylläpitopalvelujen kustannukset.

Vuodelle 2019 ikäihmisten oikeuksien toteutumisen valvontaan ja edistämiseen sekä vanhuksien oikeuksien valvonnan voimavarojen lisäämiseen myönnettyjä lisämäärärahoja esitetään vakinaistettaviksi. Tähän tarkoitukseen esitetään yhteensä neljää uutta virkaa, joista kolmen esittelijän viran lisäksi esitetään yhtä erityisesti asianhallinnan tehtäviä hoitavan hallinnollisen sihteerin virkaa. Vanhusten oikeuksien valvonnan toteuttaminen perustuu osaltaan kidutuksen vastaisen yleissopimukseen sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen. Virkojen palkkakustannukset ovat noin 266 000 euroa ilman sivukuluja.

Asiainhallintajärjestelmän versionkorotuksen kustannukset (120 000 euroa) on kansliatoimikunnan hyväksymästä toiminta- ja taloussuunnitelmasta poiketen budjetoitu kokonaisuudessaan vuodelle 2020, sillä

hanketta joudutaan aikaistamaan järjestelmän toimivuuden takaamiseksi. Myös sähköisen asiointipalvelun hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen on varattu 50 000 euroa. Hanke sisältyi toiminta- ja taloussuunnitelmaan vuodelle 2020, mutta siihen tarvittavaa määrärahaa ei kyetty toiminta- ja taloussuunnitelman laadintavaiheessa vielä arvioimaan.

3.7.1.1. Ihmisoikeuskeskus

Oikeusasiamiehen kanslian yhteydessä toiminnallisesti itsenäisenä olevan Ihmisoikeuskeskuksen vuoden 2020 talousarvioesityksen menot ovat 855 000 euroa. Määrärahaesitys on vuoden 2019 talousarvion (talousarvio 735 000 euroa sekä lisätalousarvio 120 000 euroa, yhteensä 855 000 euroa) tasolla. Esitys alittaa kehyksenä toimineen toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisen tason 13 000 eurolla eli 1,5 %.

Ihmisoikeuskeskus esittää vuodelle 2019 ikäihmisten oikeuksien toteutumisen valvontaan ja edistämiseen sekä vanhuksien oikeuksien valvonnan voimavarojen lisäämiseen myönnettyjen lisämäärärahojen muuttamista pysyviksi. Ikäihmisten oikeuksien tehtäväalueelle sekä viestintään ja vaikuttamistyöhön erityisesti ikäihmisten oikeuksista esitetään kahta vakinaista asiantuntijan virkaa.

3.7.2. Ulkopoliittinen instituutti

Vuoden 2020 talousarvioesityksen menot ovat 3 594 000 euroa (siirtomääräraha 2 v.). Määrärahaesitys on 55 000 euroa eli 1,6 % suurempi kuin vuonna 2019. Esitys on kehyksenä toimineen toiminta- ja taloussuunnitelman mukainen.

Lisäys 55 000 euroa sisältää lomarahojen leikkauksen yhteydessä tehdyn määrärahavähennyksen palautuksen (28 000 euroa) sekä vuoden 2018 heinäkuussa tehtyjen tutkijanpalkkojen tasonnoston vakiinnuttamisen (27 000 euroa).

Siirtyvä erä on kasvanut runsaasti kahtena edellisenä vuonna pääosin ulkoisen rahoituksen ja virkavapauksien aiheuttamien palkkakulujen kertaluonteisten säästöjen takia. Siirtomäärärahoja arvioidaan olevan vuonna 2020 käytettävissä noin 1 520 000 euroa. Tulojen kokonaismäärän arvioidaan olevan vuonna 2020 noin 760 000 euroa. Se koostuu ulkopuolisesta hankerahoituksesta, ulkopuolisten maksamista kustannusten korvauksista sekä maksullisesta toiminnasta.

3.7.3. Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiontalouden tarkastusviraston esitys vuoden 2020 toimintamenoiksi (siirtomääräraha 2 v.) on 15 804 000 euroa. Määräraha on 135 000 euroa eli 0,9 % suurempi kuin vuoden 2019 talousarviossa ja nousu johtuu lomarahaleikkausten päättymisestä. Vuodelle 2020 ehdotetut määrärahat perustuvat tarkastusviraston päivitettyyn tarkastussuunnitelmaan 2019-2023, johon tehtiin elokuussa 2019 vielä tekninen korjaus liittyen lomarahakirjaukseen. Tarkastussuunnitelma on myös talousarviolainsäädännössä tarkoitettu toiminta- ja taloussuunnitelma. Esitys alittaa kehyksenä toimineen kansliatoimikunnan hyväksymän tarkastussuunnitelman mukaisen tason 295 00 eurolla eli 1,8 %.

Ehdotus on laadittu siten, että tarkastusviraston tehtäviksi säädetyt ulkoiset tarkastustehtävät sekä muut lakisääteiset tehtävät hoidetaan kansliatoimikunnan aiemmin vahvistamien talouden ja henkilöstösuunnittelun linjausten ja talousarviokehyksen mukaisten määrärahojen tason puitteissa.